

Żaneta Gwardzińska

Informacja o książce Eweliny Kowalskiej *Własność zabytku a dyskrecjonalna władza konserwatorska*

ISBN 978-83-7865-711-8

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2018

We wrześniu 2018 r. ukazała się interdyscyplinarna monografia Eweliny Kowalskiej pt. *Własność zabytku a dyskrecjonalna władza konserwatorska*. Publikacja zawiera kompleksową analizę ograniczeń własności zabytku, dokonaną na podstawie literatury przedmiotu i orzecznictwa, w tym także ograniczeń wynikających z obowiązujących przepisów prawnych. Autorka poszukując ich materialnych podstaw, skonfrontowała władzę przyznaną organom ochrony zabytków z prawem własności, a przedstawione przez nią rozważania odnoszą się zarówno do prawa administracyjnego, jak i do prawa cywilnego materialnego i formalnego, prawa konstytucyjnego, prawa karnego oraz prawa unijnego i międzynarodowego. Zestawiając szeroko rozumiane prawo administracyjne z aspektami o charakterze cywilnoprawnym, autorka podjęła próbę odpowiedzi na wciąż aktualne zarówno dla ochrony dziedzictwa kultury, jak również dla istoty prawa własności pytania. Dodatkowym walorem monografii jest połączenie rozważań dogmatycznych z aspektami teoretyczno-filozoficznymi. Poruszone w monografii problemy doktrynalnoprawne dotyczą w szczególności: zabytku jako przedmiotu ochrony, dobra wspólnego i przedmiotu prawa własności, miejsca zabytków w doktrynie liberalnej, form i sposobów ochrony zabytków, podstaw rozstrzygnięć konserwatorskich i ich uzasadnień, sprzeczności

interesów konserwatorów zabytków i dysponentów zabytków oraz możliwości ujednoczenia decyzji administracyjnych wydawanych przez konserwatorów zabytków.

Katalog działań podejmowanych przy zabytkach, które wymagają wcześniejszego uzyskania pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków, ukazuje, jak daleko idący i szeroki jest obszar uprawnień konserwatorów zabytków. Jednak najistotniejszą kwestię stanowi to, że sama treść decyzji administracyjnych wydawanych przez organ pozostaje w dużym stopniu poza regulacją normatywnoprawną i zalicza się do tzw. uznania administracyjnego. Konserwatorzy, chroniąc dziedzictwo, niejednokrotnie napotykają problem dotyczący merytorycznej podstawy rozstrzygnięć konserwatorskich. Organy ochrony zabytków we wszelkich działaniach podejmowanych przy obiektach zabytkowych stawiają sobie cel zachowanie zabytkowych wartości. Tymczasem często interesy obywateli są sprzeczne z polityką ochrony zabytków, postrzegają oni bowiem zabytki przede wszystkim w kategoriach użytkowych, a dotyczy to w szczególności zabytkowych nieruchomości.

Autorka dokonała zatem analizy sprzecznych stanowisk dysponentów zabytków i wojewódzkich konserwatorów zabytków. Czy ich interesy są możliwe do pogodzenia? Kto i z czego powinien zrezygnować w imię dobrze pojętego kompromisu, przy stałym założeniu istoty ochrony zabytków i zachowania ich wartości oraz przy jednoczesnym uwzględnieniu potrzeb dysponentów zabytków, dążących do ich modernizacji, adaptacji czy dostosowania do współczesnych standardów technicznych, funkcjonalnych i estetycznych? Na te i inne pytania znajduje Państwo odpowiedzi w monografii Eweliny Kowalskiej.